

Huvudman

Praktiska Sverige AB
Org.nr: 5562575786
epost@praktiska.se

Beslut

Datum 2025-02-14
Dnr SI 2024:7566
Sida 1 (9)

Ärendet

Tillsyn av Praktiska Gymnasiet Kalmar i Kalmar kommun.

Beslut

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Praktiska Sverige AB en anmärkning avseende brister rörande dokumentation i betygskatalog. Praktiska Sverige AB ska senast den **11 augusti 2025** vidta de åtgärder som huvudmannen bedömer är nödvändiga för att avhjälpa påtalad brist. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beslutet om anmärkning får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser arbetsplatsförlagt lärande, utbildningen på introduktionsprogram, betygssättning och beslut om betyg.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 156, 221 00 Lund. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr SI 2024:7566) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys våren 2025 inlett en tillsyn av Praktiska Gymnasiet Kalmar i Kalmar kommun. I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Praktiska Gymnasiet Kalmar följer gällande bestämmelser om arbetsplatsförlagt lärande, utbildningen på introduktionsprogram, betygssättning, beslut om betyg samt dokumentation i betygskatalog. Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn samt lektionsobservationer mellan den 14 januari 2025 och 15 januari 2025. Som en del av tillsynen har även dokumentation

granskats, bl.a. skolans betygskatalog. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Anmärkning

Dokumentation i betygskatalog

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har tagit del av skolans betygskatalog för läsåret 2023/2024. Av betygskatalogen framgår att en olegitimerad lärare ensam har signerat betyg i kurser som inte är yrkeskurser. Vidare har beslut om betyg i två kurser signerats av två lärare och av rektorn. I betygskatalogen anges att såväl de båda lärarna som rektorn varit undervisande lärare i kursen. Av betygskatalogen framgår även att det i enstaka fall saknas signering av betyg. Slutligen framgår att justeringar har gjorts i betygskatalogen, där betyg är överstruket och ersatt med ett annat betyg. I flera fall innebär justeringen att betyget har sänkts. Det anges inte i betygskatalogen om justeringen är en ändring eller en rättelse.

Lärare uppger i intervju att den undervisande läraren beslutar om betyg, för in betyget i betygskatalogen och signerar det. Lärare som saknar legitimation, och som undervisar i ämnen som inte är yrkesämnen, uppger att beslut om betyg i de kurser som hen undervisar i har fattats gemensamt med en lärare som är legitimerad. Rektorn uppger att hen har uppdagat att en olegitimerad lärare ensam har signerat betygskatalogen. Rektorn säger vidare att två yrkeslärare, som gemensamt undervisat i en kurs, var oense om betygen. I det fallet beslutade rektorn om betygen. Rektorn säger att hen inte var undervisande lärare i kursen, trots att hen står som undervisande lärare i betygskatalogen. Rektorn säger slutligen att om en lärare upptäcker att ett betyg i betygskatalogen är felaktigt är rutinen att lärare tar kontakt med administratören, korregerar betyget och signerar. Rektorn kontrollerar att det har blivit korrigerat och signerat.

Rektorn säger vidare att hen och huvudmannen har uppmärksammat brister i betygskatalogen som huvudmannen sänt in till Skolinspektionen och att dessa brister har sammanställts i ett dokument - *Bilaga 1 – Översyn av betygskataloger, examens- och studiebevis*. Av detta dokument framgår bland annat att huvudmannen identifierat att det inte framgår orsak till betyg som justerats, att betygskatalog saknar underskrift av undervisande lärare och att olegitimerad lärare självständigt har signerat betyg i betygskatalogen.

Efter Skolinspektionens besök på skolan inkommer huvudmannen med en korrigerad version av betygskatalogen för läsåret 2023/2024. I den korrigerade betygskatalogen framgår att genomförda justeringar är rättelser och att dessa rättelser har signerats av betygssättande lärare. Det framgår också att lärare nu signerat där signering saknades. Vidare har även legitimerad lärare numera signerat betyg i de fall betyg endast var signerade av olegitimerad lärare.

Rättslig reglering

Enligt 8 kap. 8 § gymnasieförordningen (2010:2039) ska beslut om betyg dokumenteras i en betygskatalog.

Enligt 6 § Skolverkets föreskrifter om betygskatalog (SKOLFS 2011:123) ska beslut om betyg föras in i betygskatalogen i anslutning till att kursen har avslutats. Av 7 § samma föreskrift framgår vidare att den eller de som beslutar om ett betyg ska datera uppgiften i betygskatalogen och förse uppgiften med egenhändig signatur. Enligt 15 § samma föreskrift ska rättelser och ändringar anges i betygskatalogen. Om ett betyg rättas eller ändras ska såväl det gamla som det nya betyget framgå. Rättelser och ändringar ska dateras och signeras på samma sätt som anges i 7 §. Det ska framgå av betygskatalogen om det är en rättelse eller ändring som är beslutad.

Enligt 3 kap. 19 § får ett betyg som innehåller en uppenbar oriktighet till följd av ett skrivfel eller liknande förbiseende rättas av rektorn. Innan rättelse görs ska rektorn ge eleven och elevens vårdnadshavare tillfälle att yttra sig, om det inte är obehövligt.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att beslut om betyg inte dokumenteras på föreskrivet sätt i skolans betygskatalog. Skolinspektionens utredning visar att beslut om betyg i skolans betygskatalog för läsåret 2023/2024 inte alltid har signerats av den eller de som har beslutat om betyget. Utredningen visar också att betyg som beslutats av rektorn, då lärare som undervisat i kursen inte kommit överens, utöver att ha signerats av rektorn, även har

signerats av de undervisande lärarna trots att dessa inte har beslutat om betygen. Att betygen inte signerats av den eller de som har beslutat om betyg är en brist. Att lärare i efterhand har signerat föranleder ingen annan bedömning eftersom signering ska ske i samband med att beslut om betyg förs in i betygs katalogen.

Skolinspektionens utredning visar vidare att det numera framgår av betygs katalogen att de justeringar som gjorts är rättelser. Utredningen visar dock att dessa rättelser är genomförda av läraren som beslutat om betyg i kursen och inte, som författningarna föreskriver, av rektorn. Även detta är en brist.

Val av ingripande

Skolinspektionen får i stället för att meddela ett föreläggande tilldela en huvudman som står under dess tillsyn en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelser av vad som gäller för verksamheten (26 kap. 11 § skollagen). Huvudmannen är då skyldig att inom viss tid åtgärda de brister som föranlett anmärkningen. Praktiska Sverige AB:s verksamhet vid Praktiska Gymnasiet Kalmar uppfyller inte författningarnas krav vad gäller dokumentation i betygs katalog. Utredningen visar att beslut om betyg inte alltid signeras av den eller de som har fattat beslut om betyg och att rättelser av betyg genomförts av lärare. Utredningen visar dock att huvudmannen och rektorn har uppmärksammat vissa felaktigheter i betygs katalogen och påbörjat ett arbete med att korrigera dessa. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen bristen som mindre allvarlig och finner därför skäl att tilldela Praktiska Sverige AB en anmärkning.

Områden utan konstaterade brister

Arbetsplatsförlagt lärande (apl)

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av inskickad dokumentation och intervjuer med elever, lärare, studie- och yrkesvägledaren (SYV) och rektorn framgår att eleverna har arbetsplatsförlagt lärande i den omfattning som de har rätt till. Elever som är lärlingar genomför mer än hälften av sin utbildning som apl och övriga elever som läser nationellt program har minst 15 veckors apl. Av intervjuer med yrkeslärare och rektorn framgår vidare att yrkeslärarna ansvarar för att se till att eleverna har apl-platser samt att rektorn på olika sätt följer upp att eleverna får apl i tillräcklig omfattning och informerar huvudmannen om detta. Rektorn säger i intervju att antalet

utbildningsplatser som skolan erbjuder dimensioneras utifrån utbudet och tillgången av apl-platser.

Av inskickad dokumentation samt av intervjuer med elever, lärare, SYV och rektorn framgår vidare att eleverna har apl på arbetsplatser som är adekvata för den utbildning de går och att varje elev har en handledare. Av intervjuerna framkommer att yrkeslärarna besöker apl-platserna för att göra en kvalitets- och riskbedömning innan eleverna går ut på apl för att säkerställa att platsen är kvalificerad, att handledarna har insikter i vad det innebär att vara handledare och för att informera handledarna om vad eleverna förväntas göra under apl och hur detta är relaterat till elevernas respektive utbildningar och kurser. I intervjuerna framkommer också att yrkeslärarna har regelbunden kontakt med handledarna under elevernas apl-perioder och att skolan rekommenderar handledarna att ta del av Skolverkets webbaserade handledarutbildning. Vidare framkommer att elever har möjligheter att byta handledare om den utsedda skulle vara frånvarande, om elever önskar eller om handledaren skulle visa sig vara olämplig. I det senare fallet väljer skolan att avsluta samarbetet.

Intervjuer med rektorn och yrkeslärare visar slutligen att rektorn i samråd med lärarna fattar beslut om vilka delar av kurserna som ska förläggas till apl och att de valda momenten därefter tydliggörs för både eleverna och deras handledare. Lärarna och rektorn säger att de genom ett digitalt system följer upp vilka delar och moment av kurser som eleverna har genomfört under apl och i de fall elever inte har möjlighet att genomföra alla moment får de byta apl-plats eller handledare under pågående apl-period.

Rättslig reglering

Av 4 kap.12 § gymnasieförordningen framgår att arbetsplatsförlagt lärande ska förekomma på alla yrkesprogram i gymnasieskolan i minst 15 veckor. En elev som går gymnasial lärlingsutbildning ska i stället genomföra mer än hälften av denna utbildning som arbetsplatsförlagt lärande. Omfattningen ska då räknas från och med det läsår som eleven påbörjar den gymnasiala lärlingsutbildningen. Huvudmannen ansvarar för att skaffa platser för det arbetsplatsförlagda lärandet och att detta uppfyller de krav som finns för utbildningen. Rektorn beslutar om att hela eller delar av kurser ska förläggas till arbetsplatser och om hur fördelningen över läsåren ska göras.

Enligt 4 kap. 14 § gymnasieförordningen ska det för en elev som deltar i arbetsplatsförlagt lärande utses en handledare på arbetsplatsen. Som handledare får bara den anlitats som har nödvändiga kunskaper och erfarenheter för uppdraget och som även i övrigt bedöms vara lämplig.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Utbildningen på introduktionsprogram**Omständigheter som ligger till grund för bedömningen**

Av inskickad dokumentation samt intervjuer med elever, lärare, SYV och rektorn framgår att de introduktionsprogram som skolan erbjuder, yrkesintroduktion (IMY) och programinriktat val (IMV), har det innehåll som författningarna reglerar. Utbildningen planeras utifrån elevens mål med sin utbildning och dokumenteras i elevens individuella studieplan. Om elevens mål är att bli anställningsbar inom en specifik bransch planeras utbildningen utifrån Skolverkets yrkespaket och om elevens mål är att bli behörig till ett nationellt program planeras elevens utbildning utifrån det programmet, med tillägg för det eller de grundskoleämnena som eleven saknar. Av intervjuer framkommer vidare att undervisning i grundskoleämnena påbörjas i år 1, att undervisning ges separat i grundskoleämnet och att elever på IMV skrivs över till nationellt program så fort de är godkända i det eller de grundskoleämnena som de saknat. Av inkommen dokumentation och intervjuer framkommer även att samtliga elever på introduktionsprogrammen genomför apl eller praktik och att utbildningen för dessa elever omfattar heltidsstudier.

Rättslig reglering

Av 17 kap. 3 § skollagen framgår att syftet med programinriktat val är att elever ska få en utbildning som är inriktad mot ett visst nationellt program och att de så snart som möjligt ska kunna antas till det programmet. Vidare framgår att syftet med yrkesintroduktion är att elever ska få en yrkesinriktad utbildning som underlättar för dem att etablera sig på arbetsmarknaden eller som leder till studier på ett yrkesprogram.

Av 6 kap. 4 § gymnasieförordningen framgår att programinriktat val ska innehålla 1. de grundskoleämnena som en elev inte har godkända betyg i och som krävs för att eleven ska bli behörig till ett nationellt program, och 2. gymnasiekurser som ingår i det nationella program som utbildningen är inriktad mot. Om utbildningen är inriktad mot ett yrkesprogram ska utbildningen innehålla arbetsplatsförlagt lärande.

Enligt 6 kap. 5 § gymnasieförordningen ska yrkesintroduktion i huvudsak innehålla yrkesinriktad utbildning. Den får innehålla hela eller delar av gymnasiekurser i yrkesämnena och i gymnasiegemensamma ämnen som

ingår i gymnasieskolans nationella yrkesprogram eller annan yrkesinriktad utbildning. Utbildningen ska innehålla arbetsplatsförlagt lärande enligt 4 kap. 12–14 §§ eller praktik.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Betygssättning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av inskickad dokumentation framgår att de nationella proven genomförs och hanteras enligt vad som regleras i författningarna. Rektorn tar själv hand om försändelsen vid dess ankomst till skolan och låser in den i ett skåp som endast rektorn och skoladministratören har tillgång till. Vid tid för respektive provs genomförande lämnas proven till ansvarig lärare utifrån medföljande instruktioner.

Av nationell statistik och inkommen dokumentation framgår att mellan 43 och 63 procent av eleverna har fått ett högre betyg än resultat på de nationella proven i kurserna svenska 1, svenska som andraspråk 1 och matematik 1 läsåret 2022/2023 och läsåret 2023/2024. Av intervju med lärare och rektorn framgår att lärarna vid betygssättningen beaktar resultaten på de nationella proven. Lärare uppger att de har diskuterat vad skillnaderna mellan resultaten på de nationella proven och betygen beror på och säger att skillnaderna bland annat beror på att lärarna gör en sammantagen bedömning av elevernas kunskaper under hela kursens gång samt att elever, efter de nationella proven, gjort kompletteringar och visat att de har kunskaper i de moment de inte klarade på proven. Av intervju med rektorn framkommer vidare att lärare som inte sätter samma betyg som resultatet på det nationella provet skriftligen ska motivera sin bedömning. Rektorn säger att de sedan två år har ett pågående arbete på skolan för att minska differensen mellan resultat på nationella prov och kursbetyg. Rektorn säger vidare att hen gett lärarna i uppdrag att tillsammans se över enskilda elevers resultat och göra sambedömningar med en ämneslärarkollega.

Rättslig reglering

Av 15 kap. 25 a § skollagen framgår att vid betygssättning i en kurs som det ges ett nationellt prov i ska elevens resultat på det provet särskilt beaktas. Provresultatet ska dock inte särskilt beaktas om det finns särskilda skäl.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Praktiska Sverige AB brutit mot bestämmelserna när det gäller betygssättning. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslut om betyg**Omständigheter som ligger till grund för bedömningen**

Av intervjuer med lärare och rektorn framgår att det är den undervisande läraren som efter avslutad kurs beslutar om betyg. Om den undervisande läraren saknar legitimation och undervisar i ett ämne som inte är ett yrkesämne sker betygssättningen tillsammans med en legitimerad lärare. Vidare framgår av utredningen att undervisningen i några kurser bedrivs gemensamt av flera lärare och att dessa först bedömer elevernas kunskaper enskilt och sen tillsammans. Därefter beslutar lärarna gemensamt om betyg. Om de undervisande lärarna inte kan komma överens beslutar rektorn om betyg.

Rättslig reglering

Av 3 kap. 16 § skollagen framgår att betyg ska beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas. Om läraren eller lärarna inte är legitimerade, ska beslutet fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad. Kan dessa inte enas ska betyget beslutas av den legitimerade läraren under förutsättning att han eller hon är behörig att undervisa i det ämne som betyget avser. I annat fall ska betyget beslutas av rektorn.

Av 8 kap. 1 d § gymnasieförordningen framgår att om flera lärare, som saknar legitimation, bedriver undervisning i ett yrkesämne vid den tidpunkt när betyg ska sättas och dessa inte kan enas, ska betyget beslutas av rektorn.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Praktiska Sverige AB brutit mot bestämmelserna när det gäller beslut om betyg. Ärendet ska därför avslutas även i denna del.

X Viveka Berglund

Beslutsfattare
Signerat av: Viveka Berglund

X Johan Bohman

Föredragande
Signerat av: Johan Bohman

I ärendets slutliga handläggning har även utredare Therése Mineur medverkat.